

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 1, Article Number: 1C0475

NWSA-EDUCATION SCIENCES

Received: November 2011

Accepted: January 2012

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Erdoğan Kaya

Anadolu University
erkaya@anadolu.edu.tr
Eskisehir-Turkey

**YAPILANDIRMACI COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE HALK KÜLTÜRÜNE DAYALI BİR DURUM
ÇALIŞMASI**

ÖZET

Coğrafya, dünyanın fiziki ve kültürel boyutlarını bütünleştirerek inceleyen bir bilimdir. Coğrafyanın amaçlarından biri, yerel ve evrensel düzeyde yaşam tarzlarına, kültürel çeşitliliğe etki eden etmenlere farkındalık geliştirmektir. Bu araştırmada yapılandırımcı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanılmasının öğretmen adaylarının öğrenmelerine etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. 40 öğretmen adayının katıldığı araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmeyle toplanan veriler, içerik analiziyle çözümlenmiştir. Gözlem kayıtları, görüşme verilerini desteklemek için kullanılmıştır. Sonuçta halk kültürünün kültürel farkındalık yaratma, dikkati toplayarak güdüleme, zevkli ve kalıcı öğrenme, model alma kapsamında yapılandırımcı Coğrafya öğretimine katkı getirerek öğretmen adaylarının öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapılandırımcı Öğretim, Coğrafya Öğretimi, Halk Kültürü, Öğretmen, Öğrenci

**A CASE STUDY ON CONSTRUCTIVIST GEOGRAPHY TEACHING BASED UPON FOLK
CULTURE**

ABSTRACT

Geography is a science which examines the world through integrating physical and cultural dimensions. One of the goals of geography teaching is to create awareness on the factors which have an impact on the life styles and cultural diversity both in local and global levels. The purpose of the study was to evaluate the effects of prospective teachers learning constructivist geography teaching based upon local folk culture. 40 prospective teachers participated in the research was carried out through a case study which is one of the qualitative research designs. The data of the study were obtained through interviews and they were analyzed through content analysis technique. Observation records were used to verify the interview data. As a result of Turkish folk culture, cultural awareness, attention by collecting motivating, enjoyable and lasting learning, model-making under the constructivist contribution to bringing the teaching of geography prospective teachers had positive attitudes towards learning.

Keywords: Constructivist Teaching, Geography Teaching, Folk Culture, Teacher, Student

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Coğrafya, insan ve yer arasındaki etkileşimi inceleyen bir bilimdir. Yeryüzünü insanın yaşam alanı olarak araştırmaktadır (Emekli 2006: 52). Konu alanları arasında doğal çevre yanında kültürel çevre de bulunmaktadır (Gerber 2000; Tani 2004). Çünkü Coğrafya, dünyanın fiziki ve kültürel boyutlarını bütünleştirerek inceleyen bilimdir (Önal ve Güngördü 2008: 61; Akbulut 2004: 215). Bu özelliğiyle Coğrafya, fen ve sosyal bilimlerin arasında önemli bir köprü rolü üstlenmektedir (Gerber 2000). Coğrafyanın amaçlarından biri, yerel ve evrensel düzeyde yaşam tarzlarına, kültürel çeşitliliğe etki eden etmenlere farkındalık geliştirmektir (Gerber 2000).

Kültür, bireyin içinde yaşadığı coğrafi alanın getirdiği farklılıklarla etnik kökeni ve ulusunun özelliklerini kapsayan bir bütündür (Bektaş 2006: 45). Farklı alanlarda farklı kültürlerin ortaya çıkması, Coğrafya ve kültürü buluşturmuştur. Bu birliktelik, turizm için de bir çekim alanı oluşturmuş özellikle yerel farklılıklar kültür ve turizmi bir araya getirmiştir. Kültür ve turizm arasındaki ilişkiler zamanla Coğrafyanın bir alt dalı olan Turizm Coğrafyasının inceleme alanlarından biri olmuştur. Bu nedenle bir yöreyi diğerlerinden farklı yapan ayrıcalıkların doğru olarak tanımlanmasında ve hangilerinden, ne şekilde turizm amaçlı yararlanılabileceğinin belirlenmesinde bilim ve eğitim alanı olarak Coğrafyaya önemli görevler düşmektedir (Emekli 2006: 57).

1.1. Halk Kültürü (Folk Culture)

Turistik yörelerde, turizmin gelişimi çoğunlukla yerel halk kültürlerine dayalı olarak, çeşitli etkinliklerde kendini göstermektedir (Baykan 2007: 135). Yerel halk kültür öğelerinden olan yöresel sanat eserleri, müzikleri, dansları, tatları, özel günleri, yaşam örnekleri, dinsel motifleri ve giysileri büyük turizm çekiciliğine sahiptir. Son yıllarda kültür, turizmin gözde çekicilikleri arasında görülmektedir (Emekli 2006: 57).

Gerek yöresel farklılıkları ve zengin etnik çeşitliliğiyle gerekse tarihi kültürel birikimiyle Türkiye kültür zengini bir ülkedir (Bektaş 2006: 56). Kimi bilim insanları Türk halkının Türkiye'nin hiç işlenmemiş, zengin doğa mirasının fakir bekçileri olduğunu sık sık vurgulamaktadırlar (Oğuz 2007: 8). Türkiye özellikle Batı Avrupalı turistler için kültürel çevre etmenleri açısından çekici ve zengin bulunmaktadır. Türkiye'nin hangi yöresine gidilirse gidilsin farklı uygarlıklara ait tarihi kalıntılara ve yöre halkı arasında yaşatılan çeşitli kültürel değerlere rastlanılmaktadır. TÜİK'in (2009: 18) verilerine göre yabancı turistlerin 2008 yılında Türkiye'ye geliş amaçları arasında birinci sırayı %64.9 oranıyla gezi, eğlence ve kültürel etkinlikler almıştır. Zengin (2006: 329) tarafından yapılan araştırmaya göre de, yabancı turistlerin % 31,5'i Türkiye'yi kültürel değerlerini görmek için tercih etmektedir. Turistler çoğunlukla, kendilerine yabancı olan özgün kültür ürünlerini görmek ya da satın almak istemektedirler (Baykan 2007). Buradan Türkiye turizminin geliştirilmesinde kültürel değerleri koruma ve geliştirmenin son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bunun için de eğitimden, özellikle kültürü konu alan Antropoloji ve Coğrafya gibi alanların eğitiminden yararlanılmalıdır.

İnsanlar yeryüzünde bulunan farklı yer ve insanları, kendileriyle yaşadıkları yer arasındaki ilişkiyi algılama ve anlama gereksinimini Coğrafya öğrenerek karşılamaktadırlar. Kültür odaklı Coğrafya öğretimindeki dönüşüm ile bireylere kazandırılmak istenenler; kimlik, empati, kültürlerarası algılama, özellikle kendi yerel kültür ve sosyal gruplarındaki yaşam tarzlarını anlama olarak sayılabilir Akbulut 2004: 218; Gerber 2000; Tani 2004: 14). Çevreyi algılamadaki

önemi nedeniyle Coğrafyanın öğretiminde zengin eğitim ortamları ve öğrenciyi merkeze alan çeşitli yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekir. Coğrafya öğretimi yoluyla oluşturulan sosyal ve kültürel ortam zenginliği, bireyin yaşamı somutlaştırarak öğrenmesini sağlar (Alaz 2007: 68).

1.2. Yapılandırmacı Coğrafya Öğretimi (Constructivist Geography Teaching)

Eğitim dünyasında öğrenme ve öğretme alanında öğretmen merkezli klasik yaklaşımların yerini öğrenci merkezli yaklaşımlar almaktadır. Eğer Coğrafya öğretiminde amaç, anlama, problem çözme ve bilgiyi yeni durumlarda kullanma becerisinin kazandırılmasıysa öğrencinin bilgiyi etkin olarak oluşturduğu yapılandırmacılık gibi öğrenci merkezli yaklaşımlardan yararlanılması gerekmektedir. Yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde öğrencilerin bilgiyi yaşantılarından yola çıkarak kendilerinin yapılandırması amaçlanmaktadır. Yapılandırmacı öğrenme, yeni deneyim ve düşüncelerin önceden zihinde varolan bilişsel şemalara oturtulmasıdır. Öğretme de bu süreci etkin olarak düzenleme işidir. Böyle bir ortamda bireylerin çevreleriyle çok fazla etkileşimde bulunmaları gerekmektedir (Akınoğlu 2004: 86).

Coğrafya Dersi Öğretim Programında (MEB 2005) öğretmenlerin olgu ve olayları aktarmak ya da ders kitaplarından ezberletmek yerine etkin öğrenme etkinlikleriyle uygulamaları gerektiği belirtilmektedir. Öğretmenler bilgi dağıtmak yerine öğrencilerin anlam oluşturmalarına yardımcı rolünü üstlenmelidirler. Öğrencilerin araştırma yapma ve birbirlerinden öğrenmelerine uygun ortam yaratmalıdırlar. Yapılandırmacı öğrenme ortamında işbirliği grupları çok önemli işlevler görür. Çünkü Vygotsky'ye göre bilişsel gelişim çocuklarla çevrelerindeki bireyler arasındaki etkileşim sonucunda oluşur. Bu nedenle birey ve toplum arasındaki ilişki öğrenmede sosyal etkileşim, dil ve kültürün etkisi Vygotsky'nin çalışmalarının odak noktası olmuştur. Ona göre eğitimin merkezi öğrenenlerin etkinlikleridir ve bunlar öğretmenlerce desteklenmelidir (Karadağ ve Korkmaz 2007: 50). Öğretmenler birincil ya da ikincil kaynaklar üzerinde çalışan öğrencilerinin kendi anlayışlarını, sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturmalarına yardımcı olmalıdırlar. Program bilgi iletişim teknolojilerinin Coğrafya öğretiminde kullanılmasını desteklemektedir. Bu bağlamda öğrencilere varolan örnekler (kültürel öğeler) inceletilebileceği gibi araç-gereç geliştirmeleri de sağlanabilir. Fotoğraf, harita, film, bilgisayar, CD, benzeşim, İnternet gibi araçlar Coğrafya öğretiminin bir parçası haline getirilmelidir. Bu etkinlikler sayesinde yaparak öğrenen öğrencilerde kalıcı öğrenme sağlanmış olur. Yapılandırmacı Coğrafya öğretimini değerlendirmede sadece ürün değil süreç de değerlendirilmelidir. Bunun için performans ödevleri, ürün dosyaları, araştırma projeleri, gözlem-görüşme gibi değişik ölçme araçları kullanılabilir. Öğrencilerin etkinliklerde kullandıkları ürünlerin sergilenecek paylaşılması da öğrenmelerini olumlu yönde etkiler (Akınoğlu 2004: 87). Yapılandırmacı öğrenme sürecinin aşamaları kısaca şöyle sıralanabilir (Açıkgöz 2003: 66; Blumberg 2009: 74):

- Kararların birlikte (öğretmen, öğrenci) alınması
- Öğrenme ortamında zengin uyarıcılardan yararlanılması
- Öğrenme ortamında gerçek eşyaların kullanılması
- Öğrenme ortamında etkinlik çeşitliliğinin bulunması
- Öğretmenin kılavuz rolünü üstlenmesi
- İşbirliği grup çalışmalarından yararlanılması
- Her etkinliğin değerlendirilmesinde öğrencilerin yer alması
- Süreç değerlendirmenin gerçekleştirilmesi

Birçok araştırmada belirtildiği gibi Coğrafya öğretiminde öğrencilere sadece kuramsal bilgiler verilmemelidir. Çünkü geleneksel Coğrafya öğretimi, öğrencilerin ilgilerini toplayamamakta ve sıkılmalarına yol açarak öğrenmelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Sonuç değil süreç odaklı eğitimle yaşamdan, gezi-gözlemlerden ve araç-gereçlerden yararlanılmalıdır (Önal ve Güngördü 2008: 62). Alanyazın tarandığında Coğrafya öğretiminde yerel halk kültürlerinden yararlanmaya ilişkin olarak çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Coğrafya öğretiminde; Rovegno ve Gregg (2007) halk danslarını, Tani (2004) sosyo-kültürel öğeleri, Önal ve Güngördü (2008) gezileri araştırma konusu olarak seçmişlerdir. Yapılandırmacı Coğrafya öğretimine ilişkin olarak da Akınoğlu (2004), Karasu ve Ünlü (2006), Turoğlu, (2006) tarafından çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Demirkaya (2004) araştırmasında Coğrafya öğretiminde kültürel farkındalığa yer verilmesi ve diğer kültürlerle ilişkin algıların araştırılması gerektiğini vurgulamıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bilindiği gibi UNESCO'nun 2003'te kabul ettiği "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni Türkiye de 2006'da imzalamıştır. Söz konusu sözleşmenin önemli amaçlarından biri, bu mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı ve farkındalığı artırmaktır. Bu konudaki duyarlılığın artırılması bağlamında yapılan araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü duyarlılığa ilişkin önlemlerin başında eğitim gelmekte; örgün ve yaygın eğitim programlarında somut olmayan kültürel mirasın korunmasının yer alması öngörülmektedir (Kutlu 2009). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması ve Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi sözleşmeleri, küresel karşısında yerel ve ulusal kültürlerin korunmasını amaçlamaktadır. Bu iki sözleşme, insanlığın binlerce yılda yarattığı somut olmayan kültürel mirasların kaybolma tehlikesi altında olduğunu ve bunun kültürel ifade çeşitliliğini ortadan kaldırdığını ortaya koymaktadır. Bundan sonraki süreçte gerek yönetsel gerekse bilimsel nedenlerle bu sözleşmelere ilişkin daha fazla çalışma yapılması beklenmelidir (Oğuz 2009: 12).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının başarısı, en alt eğitim basamağından başlayarak öğrencilerin bu yaklaşıma göre yetiştirilmesine bağlıdır. Böylece ilköğretim okullarında bu yaklaşımla yetişmiş öğrencilerin ortaöğretim ve yüksek öğretimde başarı şansı da artmış olacaktır. Benzer şekilde ortaöğretim düzeyinde yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde başarı, ilköğretim düzeyinde Sosyal Bilgiler öğrenimini yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre almakla bağlantılıdır. Bu aşamalı geçişin yaşanabilmesi için en önce yapılması gereken ilköğretime öğretmen yetiştirme sisteminin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun bir biçimde düzenlenmesidir. Eğitim Fakültelerinin ilköğretim Sosyal Bilgiler ya da Coğrafya Öğretmenliği programlarında bu konunun yeterince yaygın olmaması, öğretmen adaylarının bir süre daha öğrenci merkezli öğrenme modeli hakkında yeterli bilgi ve tecrübe birikimine sahip olmadan mezun olmalarına neden olacaktır (Turoğlu 2006: 156). Oysa öğretmen adaylarının yapılandırmacı programın yapısına, yeni yöntem ve tekniklere uygun olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir (Akınoğlu 2004: 90; Demiralp 2007: 382). Yukarıda belirtilen nedenlerle halk kültürünün Coğrafya öğretiminde kullanılarak yaşatılması, yapılandırmacı öğrenmeye etkisinin araştırılması, öğretmen adaylarına model oluşturarak ilköğretim okullarını etkileme olasılığı gibi nedenlerle araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmmanın amacı, yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanılmasının öğretmen adaylarının öğrenmelerine etkilerini değerlendirmektir. Bu temel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Öğretmen adayları yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanılması hakkında genel olarak neler düşünmektedirler?
- Öğretmen adaylarının halk kültürüne dayalı yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde,
 - o Yöresel giysiler
 - o Yöresel gıdalar
 - o Yöresel müzikler
 - o Halk danslarından yararlanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Halk kültürüne dayalı yapılandırmacı Coğrafya öğretimi nasıl gerçekleşmektedir?

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırma modeli (Model of Research)

Araştırma, nitel araştırma kapsamında çok yaygın olarak kullanılan durum çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda genelleme kaygısından öte amaçlanan konunun derinlemesine çalışılması söz konusudur. Araştırmada odağında bir birim bulunan bütüncül tek durum deseninden yararlanılmıştır. Genel standartlara uymayan, kendine özgü durumların çalışılmasında veya hiç kimsenin çalışmadığı durumlarda bu desenden yararlanılabilmektedir. Uygulanan eğitimi geliştirmek ve iyileştirmek, gelecekte nasıl ilerlenebileceğini belirlemek gibi amaçlarla uygulamayı değerlendirmek için bu tip desenlerden yararlanılabilir (Uzuner 1999: 185). Bu kapsamda halk kültüründen yararlanmaya dayalı yapılandırmacı Coğrafya öğretimi uygulaması tipik bir durum olarak algılanmıştır. Tipik durum örneklemesinde amaç genelleme değil uygulama konusunda bilgi edinmektir. Araştırmacı, bir uygulamayı tanıtmak istediği durumlarda tipik bir durum saptayarak bunu çalışabilir. Bu örneklem, nitel araştırmaların örnek ve bakış açısı oluşturma yoluyla deneyim kazandırma işlevinden kaynaklanmaktadır. Durum çalışmalarında genellikle birden fazla veri toplama tekniğinden yararlanılır. Bu yolla zengin ve birbirini destekleyebilecek veri çeşitliliğine ulaşılmaya çalışılır. Bunlardan eşit bir biçimde veri toplamak için yararlanılabileceği gibi biri ya da birkaçından baskın olarak da yararlanılabilir. Bu durumda diğer teknikler derinlemesine incelemek için destek veri sağlama rolünü üstlenirler (Yıldırım ve Şimşek 2005: 77-110). Bu araştırmada görüşme baskın olmuş, gözlem destek veri için kullanılmıştır.

3.2. Katılımcılar (Participants)

Eğitim alanındaki çalışmalarda durum bir okul, bir sınıf, bir öğrenci, öğretmen veya program olabilir. Durum çalışmalarında çok fazla katılımcı yer almamaktadır. Katılımcıların özelliği birbirini tanıyan, aynı alanı paylaşan ve etkileşim içinde bulunan insanlar olmalarıdır (Patton 2002). Araştırma, Orta Anadolu'da bulunan bir üniversitenin Eğitim Fakültesinde 2008-2009 öğretim yılında Türkiye Turizm Coğrafyası dersinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının çalışacakları yörelere farkındalık geliştirmelerini sağlamak temel amacı güdülmüştür. Bunun yanında Sosyal Bilgiler ve Sınıf öğretmenlerinin kültürü konu alan çeşitli dersler okuttukları bilinmektedir. İlköğretim programında kültürü konu alan derslerden biri de Sosyal Bilgilerdir. Ayrıca Halk Kültürü dersini okutanlar

arasında Sosyal Bilgiler öğretmenleri de bulunmaktadır (Kutlu 2009). İlköğretim birinci basamakta Sosyal Bilgiler yanında Hayat Bilgisi ve Türkçe gibi kültür derslerini Sınıf öğretmenleri okutmaktadır. Dolayısıyla alanlarına da katkı getireceği umulmuştur. Bu bağlamda araştırmancının odağında sözü edilen kitlenin bulunması anlamlı görülmüştür. Katılımcıların özelliklerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının özellikleri
(Table 1. The properties of preservice teacher)

Programlar	Cinsiyet		Sınıfı		Toplam
	Erkek	Kadın	3	4	
Sınıf Öğretmenliği	9	13	12	10	22
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9	9	10	8	18
Toplam	18	22	22	18	40

3.3. Verilerin Toplanması (Data Collection)

Araştırma verileri, yapılandırılmış görüşme ve gözlemle toplanmıştır. Dönemin başında öncelikle öğretmen adaylarına dersin hangi yöntem ve tekniklerle işlenmesini istedikleri sorulmuştur. Bu bağlamda öğrenme yöntemleri hakkında araştırma yapımları için kendilerine süre verilmiştir. Araştırma sonunda öğretmen adaylarının çoğunluğunun öğrenci merkezli, işbirliği grupları ve çeşitli etkinlikleri içeren yapılandırmacı bir öğrenme ortamı istedikleri anlaşılmıştır. Onlarla birlikte planlama yapılmış ve araştırma grupları oluşturulmuştur. Yerel coğrafi özellikleri çalışabilmek amacıyla araştırma gruplarında aynı yöre kökenli öğretmen adaylarına yer verilmiştir. Öğretmen adaylarının kendi yörelerini tanıtmak için çok istekli oldukları fark edilmiştir. Bu özellik yerel doğal ve kültürel birincil kaynaklara ulaşmak açısından bir fırsat olarak düşünülmüştür. Böylece o yöreyi iyi tanıyan birincil kaynak konumundaki öğretmen adaylarının araç-gereçler getirerek diğer öğretmen adaylarının da daha iyi öğrenmelerini sağlayacakları öngörülmüştür.

Dönem boyunca her dersin başlangıcında öğretim elemanı bir giriş yapmış, zaman zaman müdahalelerde bulunmuş dönüt ve düzeltmelerle kılavuzluk görevini üstlenmiştir. Öğretmen adayları gerek öğretim elemanı ve gerekse sorumlu grup üyeleriyle karşılıklı etkileşim içerisinde öğrenimlerini sürdürmüşlerdir. Grup üyeleri yörelerin coğrafi özellikleriyle kültürel öğelerini ilişkilendiren sunumlar hazırlamışlardır. Sunumların yazıdan öte harita, fotoğraf gibi eğitici görsel öğelerden oluşması sağlanmıştır. Sunuma paralel olarak sınıfa getirilen kültürel öğeler de incelenmiştir. Dönem boyunca tüm derslerde öğretmen adaylarının U biçimindeki sıra dizilişiyle oturumları sağlanmıştır. Böylece zengin araç-gereç ortamının öğretmen adaylarının etkileşimleri sırasında rahatça kullanılabilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca etkinliklerin uygulanabilmesi için ortam yaratılmıştır.

Derste halk kültürüne dayalı öğretim; yöresel giysiler, gıdalar, müzikler, halk dansları gibi öğelerle gerçekleştirilmiştir. Böylece öğrenme ortamına etkinlik ve uyarıcı çeşitliliği hakim olmuştur. Kimi zaman öğretmen adaylarının kendi yörelerinden getirdikleri yöresel giysi-etnoğrafik eserler ve her derste üniversitenin Halkbilim Araştırmaları Merkezinden alınan halk dansları giysileri yazı tahtasının önünde sergilenmiştir. Kimi derslerde grup üyeleri bu giysileri giyerek çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Üyeler yörelerinin gıdalarını tanıtırken tüm arkadaşlarına bunlardan örnekler ikram etmişlerdir. Yerel müzikleri grup içerisinde çeşitli çalgılar

kullanarak sergileyen öğretmen adayları olduğu gibi teyp ya da bilgisayar üzerinden bunları ders sırasında fon müziği olarak dinletenler de bulunmuştur. Gruplar yerel halk danslarından örnekleri sınıfta sergilemişler, kimi zaman da Halk Dansları topluluğundan konuklar davet etmişlerdir. Bilgisayar sunumuyla da yerel halk danslarını sergileyen gruplar olmuştur. Öğretim elemanı ve diğer öğretmen adayları sürece ilişkin notlar tutmuşlardır. Ders sonunda öğretim elemanı ve diğer öğretmen adaylarının soruları, tartışmaları yanında dönüt ve düzeltmelerle grup etkinlikleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Tüm birikime yönelik deneyim ve verileri elde etmek amacıyla, dönemin sonunda öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Öncelikle kişisel bilgiler ve yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanma uygulamasına ilişkin açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir. Formun kapsam geçerliliği için program geliştirme, Coğrafya ve Sosyal Bilgiler eğitimi alanlarında çalışan dört uzmandan görüş alınmıştır. Ayrıca, beş öğrenciyle pilot çalışma gerçekleştirilmiş ve soruların anlaşılabilirliği kontrol edilerek düzeltilmiştir. Dönem boyunca yöre gruplarının farklı kültürel öğelerle benzer etkinlikler gerçekleştirdikleri düşünülerek son derslerde yapılandırılmamış gözlem gerçekleştirilmiştir. Böylece halk kültürüne dayalı yapılandırmacı Coğrafya öğretiminin nasıl gerçekleştiği betimlenmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin çözümlenmesi (Analysis of Data)

Görüşmeyle toplanan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Gözlemler elde edilen veriler ise görüşme verilerini desteklemek için kullanılmıştır. İçerik analizi aşağıdaki aşamalarda gerçekleştirilmiştir (Cresswell 1994: 154). Görüşler veri döküm formlarına aktarılmış ve bir uzmanla paralel bir biçimde incelenerek kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Kodlama güvenilirliği Türnüklü'nün (2000) belirttiği aşağıdaki "uyuşum yüzdesi formülü" kullanılarak yapılmıştır.

$$\text{Uyuşum yüzdesi} = \frac{\text{Uyuşum miktarı} \times 100}{\text{Uyuşum miktarı} + \text{Uyuşmazlık miktarı}}$$

$$\text{Uyuşum miktarı} + \text{Uyuşmazlık miktarı}$$

%91,35 bulunan uyuşma oranının %70'den fazla olması nedeniyle araştırma güvenilir kabul edilmiştir. Kodlar temalar altında toplanmışlar ve bulgularda metin içinde sunulmuşlardır. Analiz sürecinde tümevarım yaklaşımıyla bir araya getirilen kodlarla ulaşılan temalar; kültürel farkındalık, model alma, güdülenerek, zevkli ve kalıcı öğrenme olarak ortaya çıkmıştır.

Gözlem kayıtları yazıya dökülmüş ve bir uzmanla birlikte kontrol edilmiştir. Böylece gözlemler kayıtlar arasında tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, gözlem dökümlerinde her sayfa ve satıra bir numara verilmiştir. Bunlar tartışma bölümündeki görüşme sonuçlarını desteklemek amacıyla "(8/12-17)" biçiminde kullanılmıştır. Geçerliliği sağlamak için, araştırma raporunda yapılan analiz çalışmaları açıkça ortaya konulmuştur. Görüşme ham verileriyle kodlamalar arasındaki tutarlılığa ve sonuçlara ilişkin uzman görüşüne başvurulmuştur. Katılımcıların görüşlerinden doğrudan aktarmalar yapılmıştır. Kodlar belli temalar altında sınıflandırılmış ve bulgularda anlamlı bütünler oluşturmuştur. Bulgular sorulara paralel olarak yalın bir biçimde sunulmuştur. Örnek görüşler kod adlarıyla verilmiştir. Bunlar tartışma bölümünde başka araştırmaların bulgularıyla karşılaştırılarak teyit edilmiş ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bulgularda amaçlara paralel olarak kültürel öğelere ilişkin görüşler ayrı ayrı ele alınmış ve bunların oluşturduğu temalara yer verilmiştir. Ayrıca bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

4.1. Yapılandırmacı Coğrafya Öğretiminde Halk Kültüründen Yararlanılmasına İlişkin Genel Görüşler (General Opinions Regarding Constructivist Geography Teaching based upon Folk Culture)

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, büyük çoğunluğunun kültürel öğelerin yapılandırmacı öğretimde kullanılmasının kalıcı öğrenmeye destek sağladığını düşündüğü anlaşılmaktadır. Bu görüşü öğretmen adayları öğrencilerin etkin olması, dersin grupta ve etkileşimle yapılması, çok duyuya hitap edilmesi, araç-gereç zenginliği gibi nedenlerle açıklamışlardır. Buna örnek olarak Ahmet; "Sadece okuyarak değil, bizzat görerek, tadarak öğrendik. Tek değil üç duyuya hitap etti. Öğrenme okuyarak %10, görerek, tadarak, dokunarak %90 gerçekleşir" düşüncesini dile getirmiştir.

Öğretmen adaylarının çoğunluğu kültürel öğelerin eğlenceli zevkli öğrenme ortamı oluşturduğu görüşündedir. Bu görüşü araç-gereçlerin dersi zevkli hale getirmesi, etkin olmaları nedeniyle dersin çok canlı olması ve sıkılmamaları gibi görüşlerle desteklemişlerdir. İlgili konuda Eren; "Hayatımda ilk defa bu kadar zevkli bir ders işledim. Derse gelirken büyük bir zevkle ve merakla geldim. Her derste farklı şeyler öğrendim. Hayatıma sadece ders ve bilgi yönünden şeyler değil, eğlence, arkadaşlarımla paylaşım gibi şeyler kattı" düşüncesini dile getirmiştir.

Öğretmen adaylarının önemli bir bölümü kültürel öğelerin yörelere kültürel farkındalık geliştirmelerine yol açtığını belirtmişlerdir. Kimi öğretmen adaylarının meslekleri gereği Türkiye'nin yöresel kültürlerini tanımlarının yararlı olduğunu kaydetmeleri anlamlı bulunmuştur. Bu konuda Emel, "Mesleğim gereği Türkiye'nin her yerinde görev alabileceğim için, yöresel kültürleri tanımam yararlı oldu. Dersten edindiğim kültürel birikimin görev yaptığım yörelerdeki insanlara yabancı olmamamı sağlayacağını düşünüyorum" görüşünü ifade etmiştir. Kimi öğretmen adaylarının Coğrafyanın kültürle ilgili olduğunu fark ettiklerini belirtmeleri de dikkat çekici bulunmuştur. Bu kapsamda Fatma "Coğrafyanın sadece dağ-tepe dersi olmadığını, kültürle de ilgili olduğunu öğrendim. Kültürel öğelerin yörelerin coğrafi özelliklerini yansıttığını fark ettim" düşüncesini dile getirmiştir.

Kimi öğretmen adaylarına göre kültürel öğeler ilgi çekerek dikkat toplama ve öğrenmeye güdülenmelerine yardımcı olmuştur. Bunu birincil kaynaklardan yararlanma, araç-gereç zenginliği, uygulanış şekli, merak uyandırması gibi etmenlerin dikkatin toplanmasına yol açtığına ilişkin görüşlerle desteklemişlerdir. Özlem bu konuda "Öğrenme-öğretme süreci çok dikkat çekiciydi. Hem eğlendik hem öğrendik. Tüm sınıf etkileşim içindeydi. Kültürümüzü öğrenmemiz açısından faydalıydı" biçiminde düşünmektedir. Mehmet'in görüşü ise "Ders öğrenciyi okula çeken bir yapıdaydı. Araç-gereçler, videolar, müzikler, danslar ve özellikle ikramlar derse güdülenmemi sağladılar. Sürekli birincil kaynaklardan yararlanılması etkileyiciydi" biçiminde olmuştur.

Öğretmen adaylarının bir bölümü kültürel öğelerle yapılan öğrenme uygulamasının kendilerine bir model olduğunu belirtmişlerdir. Ömer bu konuda "Bu ders, öğrenci olarak öğrencilerime uygulayacağım bir model oldu. Öğrenci merkezli eğitimi uygulamada tanıma fırsatı buldum. Derste öğrendiğim kültürel birikimi eğitim programının

esneklik özelliğinden yararlanarak derslerimde kullanabileceğimi fark ettim" düşüncesini dile getirmiştir.

4.2. Yöresel Giysiler (Local Clothes)

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu giysilerin kendilerinde kültürel farkındalık geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bu görüşü giysilerin gerçek kültürlerini tanımaları, kültürlerinin zenginliğini fark etmeleri, yörelerin coğrafi özellikleri, yaşam biçimleri, kültürünü yansıttığı ve somut yaşantılar oluşturduğu görüşleriyle desteklemişlerdir. Bu öğretmen adaylarından Mehmet konuya ilişkin olarak "Yöresel kıyafetler sayesinde o yörenin özellikleriyle ilgili farklılıkları öğrenmemiz sağlandı. Giysilerin kültürlere göre değişiklik gösterdiğini fark ettim" görüşünü ortaya koymuştur. Bu konuda Deniz; "o yörenin özellikleri hakkında daha somut yaşantılar geçirmeme neden oldu. O yöreyi daha iyi anlamama her yörenin kendine özgü güzellikleri olduğunu görmeme neden oldu" düşüncesini açıklamıştır.

Öğretmen adaylarının bir bölümüne göre giysiler eğlenceli zevkli öğrenme ortamı oluşturmuştur. Bu görüşü giysilerin dersi monotonluktan kurtarıp canlılık kattığı ve özellikle giysileri giymelerinden zevk aldıkları düşünceleri desteklemiştir. İlgili konuda Ömer görüşünü "Görsel araç olduğu için dersi zenginleştirmek adına dersin zevkli geçmesini sağladığı için ayrıca yaşadığımız aynı kültürü paylaştığımız insanların nasıl yaşadığı ve neler giydiğini öğrenmenin gerekli olduğunu düşünüyorum" biçiminde dile getirmiştir. Ada ise düşüncesini "Derse ayrı bir zevk verdi. Daha önceden hiç görmediğim kıyafetleri inceledim, ayrıca giyme şansımız oldu. Derse daha da eğlence kattı" biçiminde ortaya koymuştur.

Öğretmen adaylarının bir kısmı giysilerin ilgi çekerek dikkat toplama ve öğrenmeye güdülenmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda giysilerin merak uyandırması nedeniyle ilgi çektiğini açıklayanlar olmuştur. Ancak birkaç öğretmen adayı da giysilerin ilgilerini çekmediğini belirtmişlerdir.

Kimi öğretmen adayları giysilerin öğrenmelerinde kalıcılığı güçlendirmeye etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Bunda giysilerin görsel araç zenginliği yaratarak yaşayarak öğrenmelerinde etkili olduğunu açıklayanlar olmuştur. Bunlardan biri olan Burçin'in düşüncesi; "Giysiler, o yöreyi bize yaşattı. Bizi köyümüze götürdü. İtiraf edeyim çocukluğumda annem fistan giyerdi onu hatırlattı bana" biçimindedir. Öğretmen adayları arasında giysilerin yörelere olumlu tutum geliştirmelerine yol açtığını belirtenler olmuştur. Yörelere sempati gelişimine katkı sağlaması nedeniyle giysilerin öğrenmede kullanılması anlamlı bulunmuştur.

4.3. Yöresel Gıdalar (Local Foods)

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, gıdaların kendilerinde kültürel farkındalık yarattığını belirtmiştir. Bu görüşü onların farklı ifadelerle destekledikleri görülmektedir. Bunlar; gıdalardaki farklılıkların yöresel özgünlükleri, kültürleri, tarımsal ve coğrafi özellikleri yansıttıklarını anlamalarına yol açtığını ilişkin sözlerdir. Ayrıca onlar gıdalara dayalı olarak ülkelerinin kültürel bağlamda ne kadar zengin olduğunu fark ettiklerini vurgulamışlardır. Bu öğretmen adaylarından Emel'in görüşü; "Tatları çok güzeldi. Türkiye'deki kültür çeşitliliğinin önemli yansımalarından biri de bu. Her yörenin kendine göre bir sürü yemeği var. Bilmediğim ne kadar çok şey varmış" biçimindedir. Aynı konuda Bora; "Değişik yörelerdeki insanların damak lezzetlerini tatmak çok değişik bir duygu. Bundan önce böyle bir şeyi deneme fırsatı pek olmamıştı. Hele de fast fooda

alıştığımız bir dönemde kendi milli yemek kültürümüzü keşfetmek harikaydı" biçiminde düşünmektedir.

Öğretmen adaylarının önemli bir kısmı gıdaların eğlenceli zevkli öğrenme ortamı oluşturduğunu belirtmiştir. Gıdaların derse canlılık kattığını ve bunları tatmaktan hoşlandıklarını belirtmeleri bu görüşü desteklemektedir. Bu konuda Sinem düşüncesini "Ders çok daha zevkli oldu. Bir yandan bir şeyler yemek, bir yandan ders dinlemek ömür boyu unutamam sanırım" biçiminde ortaya koymuştur. Sıla ise; "Bu hem zevkli, bir o kadar da önemliydi. Neden dersiniz belki de hayatım boyunca Bartın'a gitme imkanı bulamayacağım. Ama bu ders sayesinde Bartın'ın yöresel yemeklerini öğrendim ve tadına baktım. Çok yararlı bence ülkemizdeki kültürel farkları öğrenmek" biçiminde açıklamıştır.

Öğretmen adaylarının önemli bir bölümüne göre gıdalar kalıcı öğrenmeye hizmet etmiştir. Onlar sıradan olmaması, farklı duyu organlarına hitap etmesi, uygulamayla yaşayarak öğrenmeye yol açması ve bellekte kodlayıcı görevi üstlenmesi gibi açıklamalarla bu görüşü desteklemişlerdir. Bu konuda Mehmet "Tatlar yörelerin belleğimde kalması için etkili bir araç oldu. Öğrendiklerimi hatırlamamı güçlendirdi" düşüncesini dile getirmiştir. Fatma; "Yiyecekler Coğrafyanın özelliklerini yansıtır. Çünkü her bitkinin yetiştiği iklim koşulları vardır. Yediğimiz yiyecekler sayesinde öğrendiğimiz bilgiler damağımızda hayat buldu" görüşünde olduğunu belirtmiştir. Özlem'in aynı konudaki düşüncesi "Sadece okuyarak değil, tadarak da öğrendik. Derse lezzetli bir tat kattı. Yöresel tatlar öğrenmemizi olumlu yönde etkiledi. Yöresel tatlar o yöreleri çağrıştırmaya başladı. Ders işlerken, bir taraftan da yemek, ömür boyu unutamayacağım bir şey. Tatlarla öğrenilenler zaten zor unutulurlar" biçimindedir.

Öğretmen adaylarının bir kısmı gıdaların ilgi çekerek dikkat toplama ve öğrenmeye güdülenmelerine yardımcı olduğunu dile getirmişlerdir. Onlar gıdaları tatmanın dersin önemini artırdığı ve kendilerinde merak uyandırdığı görüşleriyle bunu desteklemişlerdir. Hakan'ın konuya ilişkin düşüncesi "Bence çoğu kişinin ilgisi bu şekilde çekildi. Yediğiniz şeyi zor unutursunuz. Akılda kalıcıydı" biçimindedir. Ancak birkaç öğretmen adayı gıdaların zaman zaman dersten kopmalarına neden olduğunu belirtmiştir.

4.4. Yöresel Müzikler (Local Music)

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu yöresel ezgilerin derisi monotonluktan kurtarıp canlılık katarak zevkli hale getirdiğini vurgulamıştır. Kimi öğretmen adayları giysilerle birleşen müzik sunumundan çok zevk aldıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşteki öğretmen adaylarından Eren'in görüşü; "Dersi sıkıcılıktan kurtardı. Daha zevkli bir ders işlenmesine neden oldu. Özellikle yöresel kıyafetlerle beraber yöresel müziklerin dinletilmesi daha zevkli ve eğlenceli oldu. Bilgilerin kalıcı olmasını sağladı" biçimindedir. İrem'in düşüncesi ise "O yörenin müziğini öğrenmemize, her yörenin kendine özgü bir müziğinin bulunduğunu anladım. Dersin daha canlı olarak işlenmesine katkıda bulunduğunu düşünüyorum" biçimindedir.

Öğretmen adaylarının önemli bir bölümüne göre müzikler kendilerinde kültürel farkındalık geliştirmiştir. Bu görüşü müziklerdeki çeşitliliğin kültürel zenginliklerini ve kültürlerini iyi tanımadıklarını fark etmelerine yol açtığı, müziklerin yörelerin kültür, yaşam tarzı, insan huyu ve coğrafyalarını yansıttığını anladıklarına ilişkin görüşlerle desteklemişlerdir. İlgili konuda Mehmet; "Bu sayede ders daha etkileyici oldu. Yörelerin müzikleri bize o yörenin insanıyla, yaşam şartlarıyla ilgili fikir sağladı" görüşünü vurgulamıştır. Ozan ise düşüncesini "Aslında bütün türkülerin temelinde o yöreye özgü bazı özellikleri taşıyor. O yörenin kimi zaman

coğrafi özelliklerinden bahsederken kimi zaman da aşklarından sevdalarından, hasretliklerinden bahsediyor. Bu durumda o yöreye ait bazı özelliklerin akılda kalmasını sağlıyor" biçiminde ortaya koymuştur.

Bir kısım öğretmen adayı da müziklerin öğrenmelerinde kalıcılığı güçlendirdiğini belirtmişlerdir. Bunu müziklerin işitme duyularını uyarması, sınıfı resmi ortamdan uzaklaştırması ve yaşayarak öğrenme fırsatı yaratması gibi görüşleriyle desteklemişlerdir. Giysilerle birlikte müzik sunumunun öğrenmelerini olumlu etkilediğini belirtenler de olmuştur. Bu kapsamda kimi öğretmen adaylarının müziklerin hangi yörelere ait olduklarını öğrenerek benzer müziklerden yöreleri tahmin etmeye başladıkları ifadeleri öğrenme düzeyi açısından anlamlı bulunmuştur. Bu konuda Batuhan düşüncesini; "Sunuş yoluyla öğretim yerine bire bir yaşamak yani yapılandırmacı eğitimi burada çok hissettim. Kuru kuruya bilmek yerine onu görmek, izlemek ya da dinlemek eğitimin kalitesini yükseltirken öğrenmeyi de daha çok kolaylaştırıyor" biçiminde ifade etmiştir. Ömer ise "Yöresel müzikleri öğrendikten sonra benzer müziklerden yola çıkarak yörelerini tahmin etmeye başladım" görüşünü ortaya koymuştur.

Kimi öğretmen adayları müziklerin ilgi çekerek dikkat toplama ve öğrenmeye güdülenmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Kimi öğretmen adaylarına göre müzik, derste gürültüyü önleyen huzur getiren bir etkiye sahip olmaktadır. Öğretmen adaylarının bir kısmına göre dikkat ve ilgi toplamaya yardımcı olurken birçoğuna göre dikkat dağıtmakta, konuların öğrenilmesini zorlaştırmaktadır.

4.5. Halk Dansları (Folk Dance)

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu halk danslarının kültürel farkındalık geliştirdiğini belirtmiştir. Bu görüşü kültürel miraslarını, zenginliklerini fark etmeleri, yörelerin yaşam tarzlarını, kültürlerini yaşamalarını sağlama düşünceleriyle desteklemişlerdir. İlgili konuda Ozan düşüncesini "Özellikle Adıyaman yöresinin halk oyunlarında o yörenin temel geçim kaynakları tarımın nasıl halk oyunlarına yansıdığını büyük bir keyifle izledik. Ege bölgesinin zeybeklerini yiğitlik abidesi göstergesi olarak algıladık" biçiminde dile getirmiştir. Ezgi ise görüşünü "Halk dansları yörenin yaşayışı, coğrafyası hakkında bilgi veriyor. Bunları derste görmek bölgeyi her yönüyle anlamamızı sağladı" biçiminde ortaya koymuştur.

Öğretmen adaylarının önemli bir kısmı halk danslarının ilgi çekerek dikkat toplama ve öğrenmeye güdülenmelerine yardımcı olduğunu ve eğlenceli zevkli öğrenme ortamı oluşturduğunu düşünmektedir. Bu konuda öğretmen adaylarından Gönül görüşünü "Canlılık kattı. Bizlere geleneklerimizi, geçmişten kalan miraslarımızı hatırlattı. Sadece batı müziğinde dans etmek yerine, bir halay, horon gibi folklorik öğelerimizi yansıtarak kültür öğelerimizi hatırlattı" biçiminde ifade etmiştir.

Kimi öğretmen adayları halk danslarının kalıcı öğrenmeye yardımcı olduğu görüşündedir. Bunu halk danslarının yöresel ipuçları taşıdığı görüşüyle desteklemişlerdir. Bunlardan biri olan Selim'in görüşü; "Halk danslarını görünce, bir de o halk dansları yörenin müzikleriyle birbirine karışınca öğrenme süreci daha etkin bir duruma geldi. Yörenin kültürünü anlamamızı, görsel olarak değerlendirmemizi sağladı" biçimindedir. Buna karşın birkaç öğretmen adayı öğrenmelerine katkısı olmadığını ifade etmiştir.

Kimi öğretmen adaylarının halk danslarıyla yapılan öğrenme uygulamasının kendilerine bir model olduğunu düşünmeleri anlamlı bulunmuştur. Bu konudaki görüşünü Ömer; "Sınıf öğretmeni adayı olarak görev yaparken öğrencilerimize yaptıracağımız bir çalışmaya katkısı büyük oldu. Ülkemizdeki kültürel çeşitliliği tanımak amacıyla yapılan

her etkinlik güzeldi" biçiminde ortaya koymuştur. Mehmet'in konuya ilişkin görüşü ise "Halk danslarıyla ders uygulaması öğretmen adayı olarak öğrencilerime uygulayacağım bir model oldu. Gösteri yönteminin kullanıldığı yapılandırmacı yaklaşıma bir örnek oldu" biçimindedir.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER (DISCUSSION, CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Bu bölümde görüşmelerden elde edilen bulgular, farklı araştırmalardan elde edilenlerle karşılaştırılarak tartışılmaktadır. Ayrıca gözlem raporundan elde edilen verilerle desteklenmeye çalışılmaktadır. Parantez içinde gözlem raporunun ilgili sayfa ve satırlarına yer verilmektedir.

Araştırmada öğretmen adayları, yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanmaya ilişkin olarak çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır. Genel olarak öğretmen adaylarının yerel halk kültürlerini öğrenmeye gereksinim duydukları söylenebilir. Bilindiği gibi gereksinim, öğrenmeye güdülenmeyi beraberinde getirmektedir. Araştırmalarda (Akınoğlu 2004; Karasu ve Ünlü 2006; Turoğlu 2006) yapılandırmacı öğrenme ortamının zengin uyarıcılar ve gerçek eşyalardan oluşması önemli görülmektedir. Zengin değerleriyle halk kültürü bu anlamda önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Giysi, gıda, müzik ve dans gibi kültür öğeleri yapılandırmacı öğretim ortamı için eşsiz öğrenme fırsatları oluşturmaktadır. Bu öğeler Coğrafya-turizm-kültür arasında ipucu, işaret özelliği taşıyarak kalıcı öğrenmeye yardımcı olmaktadır. İklim, bitki örtüsü, yer şekilleri vb. fiziki coğrafya özellikleri için önemli ipuçları taşımaktadırlar. Beşeri coğrafya özellikleri için de kültürel işaretler olarak görülmektedir. Dolayısıyla coğrafi bilincin geliştirilmesinde önemli görevler üstlenebilirler. Bu becerinin kazandırılması Coğrafya Dersi Öğretim Programında da (MEB 2005) önemsenmektedir. Yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde öğrencilerin bilgiyi yaşantılarından yola çıkarak kendilerinin yapılandırmaları amaçlanmaktadır. Bu durumda bireylerin deneyimleri yani kendi kültürleri önceden zihinde varolan bilişsel şemaların bir parçası olarak öğrenmelerinde bir basamak oluşturabilir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenciler öğretilenleri daha önce bildikleri ve kendi inançları doğrultusunda bir süzgeçten geçirip yorumlayarak öğrenmektedirler (Aktekin 2010: 108). Bu sonucu destekleyen bir başka araştırmada da Edwards (2005: 45) yapılandırmacılığın kültürel ve katılımcı yönüne dikkat çekmiş, toplum ve günlük etkinliklere katılımın öğrenmeyi oluşturduğunu belirtmiştir. Halk kültür öğelerinin yapılandırmacı Coğrafya öğretimine diğer etkileri şöyle sıralanabilir:

- Eşlenceli öğrenme ortamı yaratması
- Çok duyulu öğrenme fırsatı vermesi
- Öğrenenlerin ilgi ve dikkatlerinin toplanmasına destek olması
- Öğrenenleri öğrenmeye güdülemesi
- Kültürel farkındalık ve kültürel mirasın korunması
- Öğretmen adaylarına eğitim modeli olması

Kısaca halk kültür öğelerinin yapılandırmacı Coğrafya öğretimini kolaylaştırıcı bir araç olarak kullanılabilmesi düşünülebilir. Bu doğrultuda kültürel öğeler ve temalara ilişkin sonuçlar ayrı ayrı tartışılarak yorumlanabilir. Öğretmen adayları *giysilerin*, yörelerin kültürel zenginliklerini öğrenmelerini sağladıklarını, yörelerin coğrafi özelliklerini yansıttığını fark ettiklerini ve dersi monotonluktan kurtardıklarını kaydetmişlerdir. Gözlem verilerine bakıldığında grup üyelerinin yöresel giysileri giyerek etkinlikleri gerçekleştirdikleri, kimi zaman da diğer öğrencilere bunları giydirdikleri görülmektedir (9/1-15). Öğretmen adaylarının

gölüşmelerine de yol açan bu uygulamanın, giysileri incelemelerine ve dikkatlerini toplamalarına neden olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca grup üyelerinin bu giysileri tanıtmaları, diğer öğretmen adaylarının da giysilerle coğrafi özellikler arasında bir paralellik kurmalarına yol açmaktadır (12/10-21). Sarıtaş, Türksoy ve Bilen'e (2007: 195) göre öncelikle fiziki coğrafya koşullarına göre şekillenen giysilerin zamanla kendisini üreten topluları simgeleyen özgün nitelikli yapıya büründüğü gözlenmiştir. Geçmişten bu yana geniş ve farklı coğrafi yörelerde yaşayan Türk halkı da buna benzer biçimde yöresel kimlikleri yansıtan kendi giysi kültürünü geliştirmiştir.

Öğretmen adayları *gıdalara* dayalı olarak ülkelerinin kültürel bağlamda ne kadar zengin olduğunu öğrendiklerini, gıdaların tarım odağında iklim gibi yörenin coğrafi özelliklerini yansıttığını, gıdaları tatmalarının, eğlenceli ve zevkli öğrenmelerini sağladığını, tatma duygusunun öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini, özellikle de yöresel kültür özelliklerini öğrenmede yöresel tatların öğrenmelerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuşlardır. Gözlem verileri dikkate alındığında coğrafi özellikleri ele alınan yörelere ait kimi gıdaların da işlenişe paralel bir biçimde ve ilgili yerde öğretmen adaylarına dağıtıldığı görülmektedir (9/17-18, 11/19, 12/14, 13/4-6). Ancak gıdaların dağıtılmaları sırasında sınıfta gürültü oluştuğunu bir sorun olarak ortaya koyan öğretmen adayları da olmuştur. Gözlem kayıtları incelendiğinde gıdaların öğretmen adaylarına dağıtılmaları sırasında kimi zaman sınıfta gürültü oluştuğu fark edilmektedir (13/4-6).

Öğretmen adayları yöresel *müziklerin*; dersi monotonluktan kurtarıp canlılık katarak zevkli hale getirdiğini, müziklerin, öğrenmelerinde kalıcılığı güçlendirdiğini belirtmişlerdir. Alaz (2007: 65) araştırmasında doğa ve insanda varolan ritim ve müziğin Coğrafya için eşsiz öğrenme fırsatları yarattığını belirtmiştir. Ayrıca müzik etkinlikleriyle gerçekleştirilen Coğrafya öğretiminin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediğini vurgulamıştır. Bunun yanında kimi öğretmen adayları müziklerin kültürel zenginliklerini fark etmelerini ve öğrenmelerini sağladığını vurgulamıştır. Saldanha'ya (2002: 340) göre Coğrafyanın biçimlendirdiği müzik, yöresel kimlikleri yansıtan kültürel bir olgudur. Gözlem kayıtlarına bakıldığında yöresel müziklerin kimi zaman bir öğretmen adayı tarafından çalgı ile kimi zaman da bilgisayardan yararlanılarak aktarıldığı görülmektedir. Müzikler hakkında bilgiler verilmesinin, öğretmen adaylarının yöresel kültüre ilişkin farkındalık geliştirmelerinde etkili olduğu görülmüştür (9/16-21, 11/17).

Öğretmen adayları derste yöresel *halk danslarından* yararlanmanın; kültürel zenginliklerini fark etmelerini sağladığını vurgulamışlardır. Inez ve Madeleine'e (2007: 212) göre müzik ve dans, kültürü biçimlendirmektedir. Topluların karakter ve yaşam tarzlarını yansıtan dansların farklı kültürel biçimleri vardır. Farklı toplumlar farklı biçimde dans ederler. Ayrıca öğretmen adaylarının önemli bir bölümü, halk danslarının dersin canlılığı ve kalıcılığı açısından etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymuşlardır. Buradan dersteki canlılığın, öğrenmeyi de olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Çünkü, canlılık, öğrenenlerin dikkatlerini çekmekte ve güdülenmelerini sağlamaktadır. Öğretmen adaylarının bir kısmı, halk danslarının eğlenceli ders işlemelerine neden olduğunu ve öğrencilerine uygulayacakları bir model oluşturduğunu belirtmişlerdir. Gözlem verilerine bakıldığında U biçimli sıra dizisinin ortasında öğretmen adaylarının yöresel iki halk dansını sergiledikleri görülmektedir. Ayrıca gösteriden önce yapılan dans tanıtımının yöre coğrafyası ile bağlantı kurulmasına zemin oluşturduğu anlaşılmaktadır (13/14-19). Öğretmen adaylarından çoğunluğun halk danslarının

öğrenmelerine olumlu etkisi olduğunu belirtmesine karşın birkaçı öğrenmelerine bir etkisi olmadığını vurgulamıştır.

Görüşler temalar kapsamında da ayrı ayrı ele alınabilir. Görüşlerin yoğunlaştığı temalar; yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanmanın kültürel farkındalık geliştirmesi, zevkli-eğlenceli bulunan öğretimin ilgi, dikkat ve güdülenmeyi artırması, öğrenmeyi olumlu ve kalıcı yönde etkilemesi, yapılandırmacı ve halk kültürüne dayalı öğretime bir model olması biçiminde sıralanabilir. Öğretmen adaylarının Coğrafyanın sadece doğa dersi olmadığını, kültürle de ilgili olduğunu öğrendiklerini belirtmeleri dikkat çekici bulunmuştur. Onlar meslekleri gereği Türkiye'nin her yerinde görev alabileceklerini yararlı düşünerek, yerel halk kültürlerine farkındalık geliştirmeleri yararlı olduğunu vurgulamışlardır. Kültürel öğelerdeki çeşitliliğin zenginliği fark etmelerine neden olması, yöresel kültürü öğrenmeleri, kültürel öğelerin coğrafyayı, yaşam tarzını yansıtmaları, kültürel öğeler sayesinde somut yaşantı edinmeleri, yöresel özgünlüğü fark etme, kültürel sahiplenme (olumlu tutum, ilgi, sevgi, koruyuculuk) gibi görüşlerden kültürel öğelerin kültürel farkındalığın gelişmesine katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının Türkiye gibi büyük ve kültür zengini bir ülkede görev yapacakları düşünüldüğünde onların çeşitli halk kültürlerini tanımalarının önyargılarını olumlu yönde değiştirmelerini sağlayabileceği düşünülebilir. Dolayısıyla kültürel anlamda hazırlıklı olarak gidilen yörede halk ile bütünleşme daha kolaylaşacaktır. Deveci'nin (2009) araştırmasına göre kültür eğitimi, okullarda hoşgörü ve saygıyı yaygınlaştırarak toplumlardaki kültür çatışmalarının önlenmesinde etkili olabilir. Öğretmenlerin toplumsal uzlaşma ve hoşgörü geliştirmede önemli rolleri vardır.

Öğretmen adaylarının görüşlerinden yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültür öğelerinden yararlanmanın; araç-gereç çeşitliliği, öğretmen adaylarının etkin olması, çok duyuya hitap edilmesi, uygulamalı ve etkileşimli öğrenme ortamının oluşturulması gibi etmenlere zemin oluşturması nedeniyle zevkli, eğlenceli bir öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının yöresel giysi, çalgı, broşür, harita, fotoğraf, resim, bilgisayar gibi araç-gereçlerle etkileşimde bulunmaktan zevk aldıkları gözlem kayıtlarındaki tepkilerinden anlaşılmaktadır. Araştırmada yöresel giysi, gıda, müzik, halk dansı gibi halk kültür öğeleri yapılandırmacı ortamı zenginleştiren uyarıcılar olarak değerlendirilmiştir. Bunu destekleyen Karasu ve Ünlü'ye (2006: 130) göre Coğrafyanın öğretiminde sadece ders kitabına bağlı kalınmamalıdır. Farklı araç-gereçlerle zengin bir öğrenme ortamı yaratılmalıdır. Bu uygulamalı çalışmadaki en önemli farklılık, klasik Coğrafya araç-gereçlerinden farklı olarak kültürel öğelerin kullanılmış olmasıdır. Öğretmen adayları araç-gereç zenginliğinin; öğrenmelerinin etkili ve kalıcı olmasını da sağladığını ve bunda birden fazla duyu organına hitap edilmesinin etkili olduğunu vurgulamışlardır. Demiralp'e (2007: 375) göre araç-gereçler hatırlamayı kolaylaştırmakta soyut bilgi ve kavramları somutlaştırmaktadır. Gözlem verileri dikkatle incelendiğinde öğretmen adaylarının Türkiye fiziki haritasındaki sembol ve renkleri yorumlayarak doğal ve kültürel değerler hakkında çıkarsamalarda buldukları anlaşılmaktadır. Demiralp (2007: 382) ile Önal ve Güngördü (2008: 62), araştırmalarında teorik öğretimin sıkıcı olduğunu ve öğrencilerin Coğrafyadan zevk almalarını engellediğini belirtmişlerdir. Gökçe (2009: 740) tarafından yapılan araştırmada eğitim fakültelerinde Coğrafya öğretiminde genellikle öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmacılar Coğrafyanın teorik bilgiler yığını olmaktan

kurtarılması gerektiğini belirtmektedirler. Bilindiği gibi öğrenenlerin dersten zevk almaları, dikkatlerini toplayarak güdülenmeleri açısından son derece önemli görülmektedir. Ayrıca duyuşsal bir boyutta derse ilişkin olarak olumlu tutum geliştirilmesine temel oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarına göre öğrenme ortamında birincil yöresel kaynakların kullanılması ve araç-gereçlerdeki zenginlik, çok duyuya hitap, öğretmen adaylarının etkin olmaları, yöresel farklılıklar nedeniyle etkinliklerde yaşanan değişiklikler, ortamdaki canlılık gibi nedenler *dikkat, ilgi ve güdülenmeyi* artırmaktadır. Bunu destekler biçimde Karasu ve Ünlü'nün (2006: 129) araştırmalarında uygulamış oldukları yapılandırmacı Coğrafya öğretiminin öğrencilerin güdülenmelerini artırdığını belirlemiştir. Senemoğlu'na (2011: 573) göre bireyin hoşlandığı, zevk aldığı ortam, öğrencinin dikkat ve güdüsünü artırmada çok etkilidir. Öğrenme yani duyuşsal kayıta bilginin belleğe aktarılması süreci, dikkat ile başlar. Dikkat, kimileri fiziki olan uyarıcılara tepkiye yönelmedir. Bir ya da birden fazla duyu organını etkileyen alışılmışın dışındaki uyarıcılar fiziki dikkat çekici etkide bulunabilirler. Sosyal bilişsel kurama göre gözlem yoluyla öğrenme süreçleri; dikkat etme, hatırdaki tutma, uygulama ve güdülenmedir. Dikkati gözlemcinin duyu organlarının yeterliği, ilgisi, gereksinimi, uyarıcıların niteliği, modele hayranlığı ve modelin amaca uygun yapılması etkiler. Öğrenilenleri performansa dönüştüren süreç ise güdülenmedir. Bireyin en üst düzeyde öğrenmeye güdülenmesini sağlayan etmenlerden biri dikkatinin uyanık olmasıdır (Senemoğlu, 2011: 572). Önal ve Güngördü'ye (2008: 66), göre öğrencileri Coğrafyaya ilgisizliğe iten asıl neden öğrencileri pasif kılan öğrenme yaklaşımlarının Coğrafya öğretiminde kullanılıyor olmasıdır. Aynı araştırmacılara göre öğrenciler Coğrafyayı gruplarla ve genellikle görsel araç-gereçler kullanarak öğrenmeyi yeğlemektedirler.

Öğretmen adaylarının görüşlerinden yola çıkarak yapılandırmacı Coğrafya öğretimi ortamında halk kültür öğelerinin kalıcı öğrenmeye katkısı olduğu söylenebilir. Onlara göre çok duyuya hitap, işbirliği ve etkileşim, öğretmen adaylarının etkin olması, ortamdaki canlılık, araç-gereç zenginliği, yörelerin kodlayıcısı konumundaki birincil kaynaklar, kültürel öğelerin ipucu, çağrışım yapması ve tahmin yetisi kazandırması, kendi yörelerinin kültürüne (varolan şema) hakim olmaları, yöresel kültürleri uygulamalı olarak yaşamaları gibi etmenler *öğrenmelerinde kalıcılığı* desteklemiştir. Kültürel öğeler coğrafi özellikler için bir ipucu ve kod olarak değerlendirilebilir. İpuçları bilgiyi anlamlı hale getirerek öğrenilenlerin hatırlanması ve kalıcılığını kolaylaştırmaktadır. İpuçları sözel olabileceği gibi imgelerden de oluşabilir. Bunlar sayesinde bilgi zihinsel resimler ya da sözel yapılar olarak içine yerleştirilerek ya da ilişkilendirilerek kodlanır (Senemoğlu, 2011: 313). Böylece kültürel öğelerden bellek destekleyici imgeler olarak yararlanılabileceği anlaşılmaktadır. Senemoğlu, (2011: 226) imge ya da sözlerden oluşan bilginin sembolleştirilip kodlanmakta ve bellekte saklanmakta olduğunu ve bunların hatırdaki tutulabilmesi için zihinsel olarak tekrar edilmesi ya da gözlemlenenden sonra uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Karasu ve Ünlü'nün (2006, 129) araştırma sonuçları arasında yapılandırmacı ortamda öğrencilerin geleneksel ortama oranla daha başarılı olmaları da yer almıştır. Onlara göre bunun temel nedeni öğrencilerin etkin olmaları ve kendi öğrenmelerini kendilerinin oluşturmalarıdır. Akınoğlu'na (2004: 88) göre de yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde kullanılan çeşitli etkinlikler sayesinde yaparak yaşayarak öğrenen öğrencilerde kalıcı öğrenme sağlanmış olur.

Araştırmada öğretmen adaylarının uygulanan dersin özellikle geleceğin eğitimcilerine yapılandırmacı Coğrafya öğretimi için bir model oluşturduğunu düşünmeleri bulgusunun elde edilmesi anlamlı bulunmuştur. Ayrıca onlar kültürel öğelerden yararlanma biçiminin de kendilerine model olduğunu belirtmişlerdir. Önal ve Güngördü (2008), araştırmalarında öğretmenlerin Coğrafya konu alanını bilmeleri kadar onu nasıl öğreteceklerine ilişkin yaklaşımları da iyi kullanmayı öğrenmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Birçok araştırmada öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğretime yönelik yetiştirilmeleri önerilmektedir (Akınoğlu, 2004: 90; Demiralp, 2007: 382; Karasu ve Ünlü 2006: 129; Turoğlu 2006: 156). Senemoğlu'na (2011: 229) göre modeli gözleyerek öğrenme eskiden beri kullanılan bir öğrenme yöntemidir. Gözlemci modelden problem çözme, çevre ve araç-gereçleri kullanma, bilişsel ya da uygulamaya dayalı psikomotor beceriler öğrenebilir.

Araştırmada yapılandırmacı Coğrafya öğretiminde halk kültüründen yararlanma uygulamasında herhangi bir sorun yaşanmadığını dile getiren öğretmen adayları olduğu gibi sınıfın etkinliklerin gerçekleştirilmesine çok da uygun yapıda olmadığını, gıda ve müzik etkinliklerinde gürültü oluştuğunu belirtenler olmuştur. Oysaki Karasu ve Ünlü'ye (2006: 130) göre derslikler yapılandırmacı öğretim yaklaşımının özelliklerine göre düzenlenmelidir. Yıldırım ve Dönmez'in (2008: 674) araştırmalarında yapılandırmacı öğrenme ortamı konumundaki sınıfta öğrencilerin etkin olmaları nedeniyle gürültü oluşabildiği, yapılandırmacı ortamda öğrencilerden hareketsiz ve sessiz kalmalarının beklenemeyeceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak halk kültürünün kültür, turizm, Coğrafya alanlarının öğretimine kültürel farkındalık yaratarak çeşitli katkılarının olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında eğlenceli-zevkli öğrenme ortamı yaratma, dikkat ve ilgi çekerek öğrenmeye güdülenmeyi artırmaya ve kalıcı öğrenmeye yardımcı olduğu görülmektedir. Bu yüzden öğretmen adaylarına kendi yerel halk kültürlerini tanıtmaya fırsatları verilmelidir. Ayrıca yerel halk kültürlerine dayalı öğrenci merkezli dersler işlenerek öğretmen adaylarına rol modeli olunmalıdır. Halk kültür öğeleri, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına; uygulamalı yaşantı, uyarıcı araç-gereç zenginliği ve çeşitliliği oluşturması, ipucu-işaret, kod, belirteç konumundaki birincil kaynakların sağlanması, kültürel var olan şemaların yeni öğrenmelere temel oluşturması, öğrenenleri etkin kılması, çok duyuya hitap etmesi, işbirliği-etkileşimli, uygulamalı ortam yaratması gibi nedenlerle yapılandırmacı öğrenme ilkelerinin gerçekleştirilmesine fırsat yaratmaktadır. Bu yüzden halk kültür öğelerinin Coğrafya öğretiminde yaygınlaştırılarak kullanılması gerekmektedir. Bundan başta turizm ve beşeri Coğrafya olmak üzere birçok Coğrafya konusunun öğretiminde yararlanılabilir. Yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyinde Coğrafya öğretimi yanında ilköğretim düzeyinde Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi derslerinin de buna çok uygun yapıda oldukları söylenebilir. Yerel halk kültürlerine dayalı öğretim yapılacak ortamlar fiziki yapıları, araç-gereçleriyle öğrenci merkezli eğitime uygun duruma getirilmelidir. Yerel halk kültürlerine dayalı öğretim yapılacak derslerde hikaye, şiir gibi diğer kültürel öğelere de yer verilmelidir. Kültürel öğelerin her biri ayrı ayrı ele alınarak öğrenmeye etkileri araştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Açıkgöz, K.Ü., (2003). Etkin Öğrenme. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
2. Akbulut, G., (2004). Coğrafya Öğretimi ve Yaratıcı Düşünce. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi 28 (2): 215-223.
3. Akınoğlu, O., (2004). Yapılandırmacı Öğrenme ve Coğrafya Öğretimi. Marmara Coğrafya Dergisi 10: 73-94.
4. Aktekin, S., (2010). Sosyal Bilgiler ve Tarih Dersi Programları, Öğretmen Eğitimi ve Toplumsal Barış Eğitim. Editör: Kenan Çayır. Çatışma ve Toplumsal Barış: Türkiye'den ve Dünyadan Örnekler. Tarih Vakfı. 105-112.
5. Alaz, A., (2007). Coğrafya Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamaları. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi. Ankara.
6. Başkan, E., (2007). Turizmin Yerel Halk Kültür Üzerindeki Etkilerinin Yöre Halkı Tarafından Algılanması. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
7. Bektaş, Y., (2006). Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma Yeterlikleri ve Psikolojik Danışman Eğitimindeki Yeri. Ege Eğitim Dergisi 7 (1): 43-59.
8. Blumberg, P., (2009). Developing Learner-Centered Teaching. San Francisco: Jossey-Bass.
9. Cresswell, J.W., (1994). Research Design Qualitative & Quantitative Approaches. London: Sage Publications.
10. Demiralp, N., (2007). Coğrafya Öğretiminde Araç-Gereçler ve 2005 Coğrafya Dersi Öğretim Programı. Kastamonu Eğitim Dergisi 15 (1): 373-384.
11. Demirkaya, H., (2004). Coğrafya Öğretiminde Uluslararası Araştırma Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 24 (3): 321-339.
12. Deveci, H., (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 8 (28): 1-19.
13. Edwards, S., (2005). Constructivism does not only happen in the individual: sociocultural theory and early childhood education. Early Child Development and Care, 175 (1): 37-47.
14. Emekli, G., (2006). Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm. Ege Coğrafya Dergisi 15: 51-59.
15. Gerber, R., (2000). International declaration on geographical education for cultural diversity. commission on geographical education Seoul, Korea. 27 Aralık 2008 tarihinde şu adresten alınmıştır: http://www.erdkunde.com/info/decl_cultl.htm
16. Gökçe, N., (2009). Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Coğrafya Eğitiminin Sorunları ve Öneriler. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 9 (2): 723-768.
17. Karadağ, E. ve Korkmaz, T., (2007). Yapılandırmacı Öğrenmeye Genel Bakış. (Ed. E. Karadağ, T. Korkmaz) Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı. Ankara: Kök Yay.
18. Karasu, Z. ve Ünlü, M., (2006). Coğrafya Öğretiminde Oluşturmacı Öğretim Yönteminin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. Marmara Coğrafya Dergisi 12: 109-132.
19. Kutlu, M.M., (2009). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Eğitime Yönelik İlk Adım: Halk Kültürü Dersi. Milli Folklor 21 (82): 13-18.
20. M.E.B., (2005). Coğrafya Dersi Öğretim Programı. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
21. Oğuz, M.Ö., (2007). Folklor: Ortak Bellek veya Paylaşılan Deneyim. Millî Folklor 74: 5-8.

22. Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği. Millî Folklor 82: 6-12, 2009.
23. Önal, H. ve Güngördü, E., (2008). Coğrafya Öğretiminde Etkin Öğrenme Uygulamaları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 11 (19): 60-74.
24. Rovegno, I. and Gregg fcJ M., (2007). Using Folk Dance And Geography To Teach Interdisciplinary, Multicultural Subject Matter: A School-Based Study. Physical Education & Sport Pedagogy 12 (3): 205-223.
25. Saldanha, A., (2002). Music, Space, Identity: Geographies of Youth Culture in Bangalore. Cultural Studies 16: 3: 337-350.
26. Sarıtaş, S., Türksöy, M. ve Bilen, S., (2007). Balıkesir ve Çevresinde Geleneksel Kadın Giysisi "Ferace" Hakkında Etnoğrafik Bir Araştırma. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 10 (18): 194-205.
27. Senemoğlu, N., (2011). Gelişim Öğrenme ve Öğretim. 19. Baskı. Ankara: PegemAkademi Yay.
28. Tani, S., (2004). Curriculum Reform and Primary Geography in Finland: A Gap Between Theory and Practice?. International Research in Geographical and Environmental Education 13 (1): 5-25.
29. Turoğlu, H., (2006). Orta Öğretim Coğrafya Müfredatında Yapılandırmacı Öğrenme. Türk Coğrafya Dergisi 47: 115-130.
30. Türnüklü, A., (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi 24, 543-559.
31. TÜİK, (2009). Rakamlar ne diyor?2009. 12 Şubat 2010 tarihinde şu adresten alınmıştır: www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=4
32. Uzuner, Y., (1999). Niteliksel Araştırma Yaklaşımı. A.A. Bir (Eds.), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: AÖF Yay. 175-190.
33. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. 5. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 5. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
34. Yıldırım, M.C. ve Dönmez, B., (2008). Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Uygulamalarının Sınıf Yönetimine Etkileri Üzerine Bir Çalışma. İlköğretim Online 7(3): 664-679.
35. Zengin, B., (2006). Turizm Coğrafyası: Türkiye Genel ve Bölgeler Turizm Coğrafyası. İstanbul: Değişim Yay.